

TEDNIK PEN

TEDENSKO DOGODJE

24. november 2023

št. 15/2023

UVODNIK

IZJAVA

NEVIHTA AL-AKSA

INTERVJU

MEDNARODNI PEN

POEZIJA

FRANKFURT 2023

DOGODKI

KNJIGA

ZGODILO SE JE

Čudežna belina med črkami in besedami

Če bomo iskali besedo leta 2023, bo to nedvomno razkol, a ne zgolj slovenski, ki nam v našem, tako vase uprtem vrtičku najprej pride na pamet. Razklane so mednarodne organizacije, razklani državljani, razklan je vsak sam v sebi. Ureditev sveta se je zreducirala na tiste, ki želijo države in narode voditi avtokratsko in se imajo za dovolj modre, agresivne, prosvetljene in pomembne, da to počnejo z vsemi sredstvi in na tiste, ki si želimo sodelovanja, demokracije in dialoga. Saj v razkolu je dialog vedno bolj oddaljen, streli pušk in bobnenje bomb pa vedno bližje.

Sklepajo se nove politične alianse, ki se zdijo naravnost strahotno nelogične; na primer nedavna kitajsko-arabska zbliževanja, medtem ko je LR Kitajska Rahel Dawut obsodila na deset let zapora, ker je raziskovala in pisala o ujugurski kulturi in medtem ko milijoni Ujgurov životarijo v prevzgojnih taboriščih. Cinično so v tretjem rajhu koncentracijska taborišča imenovali koncertna taborišča – Konzertlager. Kot da je nasilje pesem.

Hamasov brutalni napad na civiliste in izraelski uničevalen in vseobsegajoč povračilni napad, ki ubija vse, kar je živega v Gazi, sta razdelila človeštvo, mednarodne organizacije in vsakega posameznika. Vsi vrtamo po svoji vesti, kako naj se odzovemo, četudi zgolj v mislih.

Naj nas vodi sočutje do vseh žrtev? Enih in drugih?

Lahko razumemo grozovito in živalsko slo masakra judovskih družin, ki so jo snemali in na družabnih medijih ter v darknetu objavljali hamasovci?

Je mogoče razumeti taktiko »požgane zemlje« izraelskega ministrskega predsednika, ki se s političnim delovanjem že leta izogiba očitkom korupcije in verjetnemu zaporu ter je še nedavno načrtoval, kako bi omejil pravni red Izraela?

Je mogoče na javnih prireditvah brati palestinsko poezijo, ki poziva k boju proti okupaciji in govori proti novim judovskim naselbinam? Je mogoče objaviti strokovni pravniški članek v reviji Harvard Law Review, če članek govori o genocidu nad Palestinci?

Čez vse delovanje civilne družbe, medijev, politike in gospodarstva se je obesil oblak črne megle, ki namesto svobode govora uvaja cenzuro, ne samo tiska in objavljanja, temveč tudi cenzuro misli, saj smo razklani med tem, kaj čutimo in kaj mislimo, da moramo čutiti.

Razdeljeni smo v razumevanju dogajanja, ki ga poganja nasilje, ki vleče vase vse človeško kot ogromna črna luknja v vesolju.

Ko iščemo uteho, jo nedvomno lahko najdemo v tistem, kar je najbolj človeškega v vsakem od nas – v sočutju in lepoti. Oba sta zlata preja literarnega ustvarjanja.

Še nekaj dni bo na Gospodarskem razstavišču bralke in bralce nagovarjal knjižni sejem. Tisoče knjig in zgodb lahko ponesemo domov in z njimi prebadamo oblak črne megle, kljubujemo cenzuri in vzorcem mišljenja, ki nam ga vsiljuje svet delitev. Čudežno belino med črkami, besedami in vrsticami lahko napolnimo s svojo domišljijo bralca in soustvarjamo napisano. Tako lahko ena pesem ljubezni zazveni v tisočih glasovih, ki kličejo k razumevanju, k dialogu in k miru.

Tanja Tuma, predsednica Slovenskega PEN-a
Članica upravnega odbora Mednarodnega PEN-a

PRIPOROČILO ZA TEDNIK PEN

Tednik, ki ga izdaja Slovenski center PEN, je pomembna pridobitev. Njegova vsebina je bogata in pisana. Redno obvešča javnost o novostih na literarnem področju. Članice in člani PEN-a in širša javnost obvešča o bogati in razvejani dejavnosti Slovenskega centra PEN kot tudi Mednarodnega PEN-a. V njem lahko svoje prispevke objavljajo tako članice in člani Slovenskega centra PEN kot tudi drugi ustvarjalci. V Tedniku so tudi novi prevodi iz Mednarodnega PEN-a.

Živimo v precej turbulentnih časih. Zato velja posebej omeniti, da se Tednik hitro odziva na tekoča dogajanja in redno objavlja poglobljene razgovore s slovenskimi pisatelji in pesniki ter z drugimi osebnostmi, ki javnost informirajo in senzibilizirajo o aktualnih dogodkih v Sloveniji in po svetu. Slovenski center PEN se na številne dogodke odziva z javnimi pozivi, z okroglimi mizami in drugače, Tednik pa mu je pri tem v veliko oporo. Tednik PEN je nedvomno pomembna in koristna publikacija, ki jo velja podpreti.

Bojan Grobovšek l.r.
veleposlanik v pokoju
zaslužni predsednik Slovenskega društva za mednarodne odnose

Ljubljana, 30. 10. 2023

Javna podpora pobudi Komisije za človekove pravice pri SAZU

Slovenski literati, publicisti, raziskovalci in poznavalci literature, ki se združujemo v različnih društvih in sekcijah (Društvo slovenskih pisateljev in Sekcija za otroško in mladinsko književnost pri DSP, Društvo Bralna značka Slovenije – ZPMS, Slovenski center PEN in Slovenska sekcija IBBY), želimo podpreti pobudo Komisije za človekove pravice pri Slovenski akademiji znanosti in umetnosti, ki v pismu generalnemu sekretarju Organizacije združenih narodov Antoniu Guterresu predlaga ustanovitev mednarodnega sodišča za vojne zločine nad otroki.

Književniki in književnice ter vsi ostali, ki so z nami in našim področjem tesno povezani, zgroženo, z bolečino in občutkom nemoči opazujemo brezobzirno ugrabljanje, zlorabljanje, politično prevzgojo, ustrahovanje in množično ubijanje otrok v trenutnih vojnih konfliktih po svetu, v čemer vidimo vrsto najhujšega terorja nad človekom. Z zahtevo po ohranitvi načela človečnosti, da so vsi otroci enako vredni in da je vsako človeško življenje sveto, se torej javno pridružujemo pobudi Komisije za človekove pravice.

Za DSP Dušan Merc

Za Sekcijo za otroško in mladinsko književnost pri DSP Nataša Konc Lorenzutti in Slavko Pregl

Za Društvo Bralna značka Slovenije – ZPMS Marko Kravos in Manca Perko

Za Slovenski center PEN Tanja Tuma

Za Slovensko sekcijo IBBY Tina Bilban

Hamas v težkem položaju preživetja po Nevihti Al-Aksa

Hamed Ainehvand

Najočitnejša razlika vojne med Hamasom in Izraelom je, za razliko od prejšnjih konfliktov med Izraelom in Palestino, izrazito izraelsko napredovanje kljub začetni brutalnosti Hamasa.

Izrael se tokrat postavlja v položaj žrtve, ki se zanaša na svojo vojaško premoč nad Hamasom ter vsestransko podporo Združenih držav Amerike in Evrope in več kot mesec dni izvaja neprekinjeno bombardiranje, uničuje vojaške utrdbe, orožje in logistiko Hamasa, da bi do neke mere nadomestil vojaško in "obveščevalno" ponižanje ter odpravil možnost takih napadov v prihodnosti. Ali je takšne cilje mogoče doseči z bombardiranjem Gaze, in če ne, ali lahko izraelska vojska s kopenskimi napadi doseže te cilje?

V odgovor na prvo vprašanje je treba povedati, da vseh navedenih ciljev ni mogoče doseči z bombardiranjem, in čeprav bo kopenski napad na območje Gaze odvisen od njegove učinkovitosti in obsega, bo izraelsko vojsko postavil v položaj, v katerem bo lahko dosegla te cilje. Vsekakor pa politična in vojaška okupacija Gaze ni nekaj, kar bi bilo mogoče doseči zlahka (treba je dodati, da v trenutnih razmerah Izrael ne bo dopustil preživetja Hamasa na območju Gaze in to je glavni razlog za kopenske napade). Nedvomno namen napadov Hamasa 7. oktobra ni bil sprožiti obsežno vojno z Izraelom, ki bi ga pahnila v krizo preživetja. Ponižanje Izraela, zajem talcev in izmenjava talcev s palestinskimi zaporniki ter prekinitev sporazuma med Savdsko Arabijo in Izraelom, ki je zadnji člen Abrahamovega sporazuma in miru med Arabci in Izraelom, so bili glavni cilji Nevihte Al-Aksa, ki doslej poleg ponižanja Izraela dosega zastavljene cilje. Sedaj sta preživetje in obstoj gibanja Hamasa resno ogrožena .

Napad Hamasa ni prvi takšen nepričakovan napad v današnjem času, ki ga vlada ni uspela napovedati. Japonska je leta 1941 izvedla smrtonosen in nepričakovan napad na Pearl Harbor in uničila pacifiško floto, Franklin Roosevelt je nato napovedal vojno, kar je sčasoma privedlo do ustanovitve Centralne obveščevalne agencije (CIA). Prav tako so CIA in druge ameriške obveščevalne agencije zamudile 23 priložnosti za preprečitev napada Al Kaide 11. septembra, v katerem je bilo ubitih skoraj 3000 ljudi. Tudi Izrael je bil pred skoraj 50 leti presenečen, ko so ga egiptovske in sirijske sile napadle med judovskim praznikom in sprožile jomkipursko vojno. Izrael je oblikoval obrambni načrt, ki vključuje prestrežanje raketnih napadov, nadzor na mejnih prehodih in sistem za zgodnje opozarjanje. Toda ta obrambni načrt lahko opravi le del naloge. Drugi ključni del je razumevanje načina razmišljanja in delovanja sovražnika, kjer so morda Izraelci utrpeli večjo oslabitev.

Železni zid, 64-kilometrski varnostni zid, ki ločuje Gazo od Izraela, je bil dokončan leta 2021, stal pa je 1,1 milijarde dolarjev. Ta 609 cm visok zid je opremljen s senzorji, stotinami kamer in omogoča avtomatsko streljanje s strojnicami ob sprožitvi senzorjev. Vendar zid ni bil učinkovit proti nepričakovanemu napadu Hamasa. Izraelski poveljniki so imeli preveliko zaupanje v nepremagljivost obrambnega sistema. Mislili so, da bo kombinacija daljinskega nadzora in orožja, visokih talnih ovir in podzemnega zidu, ki bo Hamasu preprečil kopanje predorov v Izrael, onemogočila množični prodor in zmanjšala potrebo po namestitvi velikega števila vojakov ob meji. Z vzpostavitvijo tega sistema je vojska začela zmanjševati število vojakov na tem območju in jih premestila na druga problematična območja, vključno z Zahodnim bregom. Prečkanje pregrade je bila lažja naloga, kot so pričakovali izraelski oblastniki.

Zdi se, da Hamasov napad ni bil niti zelo prefinjen in inovativen niti povsem preprost in primitiven. Takšna operacija je zahtevala skrbno načrtovanje, usklajevanje, časovno razporeditev in usposabljanje, zato bi Izraelci tak napad lahko predvideli (in pričakovali), četudi se je zgodil v takšnem obsegu, kot se je. In ravno operativna šibkost ob številnih logističnih in obveščevalnih napakah izraelskih varnostnih služb sta bila tista, ki sta Hamasu utrla pot do vdora v južni Izrael. Te posledice so resen udarec za varnost Izraela, prav tako pa škodijo njegovemu ugledu v regiji kot zanesljivemu vojaškemu partnerju. Izrael je bil za nekatere države v regiji strateška prednost z vidika varnosti, zdaj pa se kaže, da ima tudi Izrael resne pomanjkljivosti. Izraelske varnostne službe ne oporekajo obsegu svojega začetnega neuspeha; pravijo pa, da ga bo mogoče resno in natančno preučiti šele po koncu vojne, pri čemer s koncem vojne ne mislijo drugega kot uničenje Hamasa. Toda kaj bodo pomenile koordinate uničenja Hamasa in kakšna je njegova politična manifestacija v regionalnih odnosih?

Dejstvo je, da razen Sirije, Islamske republike in njenih posrednikov (Hamasa in Hezbolaha) zamisel o uničenju Izraela nima podpornikov ne v drugih arabskih državah ne v drugih državah sveta. Arabci že leta sprejemajo obstoj države, imenovane Izrael, in v zadnjih 75 letih je Izrael desetletje za desetletjem rasel in se uveljavil kot neodvisna država na Bližnjem vzhodu. Od vojne za neodvisnost z arabskimi državami (1948) do nedavne vojne med Hamasom in Izraelom (2023) se je politično dogajanje v harmiški regiji gibalo v smeri normalizacije arabsko-izraelskih odnosov in doseglo vrhunec z Abrahamovim sporazumom. Normalizacija odnosov med Savdsko Arabijo, Izraelom, najpomembnejšo arabsko državo po Egiptu - Združenimi arabskimi emirati, Jordanijo in Bahrajnom naj bi bila najpomembnejši del sporazuma in tudi tisti, ki ga je 7. oktobra končal vojaški spopad med Hamasom in Izraelom. Vendar je zamisel o dveh neodvisnih državah, Izraelu in Palestini, ter vrnitvi Izraela na meje iz leta 1967 vrhunec zahtev Savdske Arabije za priznanje Izraela in normalizacijo odnosov.

V Siriji in Iranu trenutno vladajo nedemokratski sistemi, v katerih je razkorak med nacionalnimi državami največji, krhko politično ureditev pa sta ohranila izključno s pomočjo nebrzdanega in golega nasilja, zato ima vsako njuno odprto in neposredno vmešavanje v ta konflikt posledice za obe državi, zlasti za Iran, in lahko resno ogrozi njun obstoj. Medtem ko v nekaterih arabskih in evropskih državah potekajo gibanja v podporo pravicam palestinskega ljudstva in so ljudje šli na ulice, da bi ustavili bombardiranje Gaze, javno mnenje v Iranu in Siriji ne podpira Palestine in Hamasa ali zanju nima simpatij in s tem izraža podporo Izraelu. V takih razmerah izraelska vojska meni, da bi bilo morda najbolje, če bi Hamas iz Gaze odstranili. Kljub popolni premoči izraelske vojske zaradi vojaške opreme in orožja ter vsestranski podpori Združenih držav za vojsko s 160.000 pripadniki stalne sestave in 300.000 pripadniki rezervne sestave, se zdi, da imajo proti Hamasovim borcem, ki jih je po obstoječih ocenah nekje med 35.000 in 40.000, lažjo nalogo. Vendar resničnost ni takšna. Hamas je kot palestinska veja Muslimanske bratovščine med prebivalci Gaze razmeroma priljubljen, prebivalci Gaze pa ne pozdravljajo izraelske okupacije, podobno kot ne ameriške vojske v Iraku in Afganistanu. Obenem so sile Hamasa še posebej izurjene v asimetričnem vojskovanju in lahko povzročijo veliko žrtev izraelskim silam v kopenskem boju. V zadnjih letih so izkopali predore, ki so ponekod globoki tudi trideset metrov, v njih pa so nameščene številne eksplozivne pasti, kar otežuje hitro napredovanje. Ob predpostavki, da izraelska vojska sprejme žrtve in glavobole, bi morala vajeti predati silam Mahmuda Abasa. Kako dolgo bo ta proces trajal in s kakšnimi izzivi se bo soočal v praksi? Na to vprašanje še nimamo odgovora.

Če se bo Izrael odločil za obsežen kopenski napad na Gazo, da bi v celoti odstranil Hamas, bo zagotovo dobil tiho soglasje arabskih držav, s katerimi je normaliziral odnose in pridobil zaupanje Savdske Arabije. Zaradi nasilja in ubijanja otrok, žensk in mladostnikov, gibanje ne more pridobiti podpore ljudstva, da bi začelo neenakopravno vojno z Ameriko in Izraelom. V času gospodarske krize bi izstrelitev raket na iranske naftne rafinerije pomenila poslabšanje gospodarskih razmer in razširila jezo ljudi in jih v velikem številu pognalo na ulice.

Govora Hasana Nasrallaha in Alija Khameneja sta se močno prekrivala, kar kaže, da se oba zavedata nepopravljivih nevarnosti širjenja vojne fronte. Razširitev meja vojne bi lahko ogrozila njuno socialno bazo in notranjo legitimnost, ki sta že tako šibki. To ne bi zagotovilo razlogov za nacionalno solidarnost s Hezbolahom in Islamsko republiko. Nasprotno, lahko bi porušilo njuno stabilnost tako v Libanonu kot v Iranu. Zato sta oba zanikala svojo udeležbo v tej operaciji in razen obljube duhovne podpore nista povedala nič drugega, kar pomeni, da je Hamas na bojišču sam.

Zdi se, da se bo s koncem vojne in uničenjem Hamasa v vojaške in politične namene, ki je v petem tednu vojne (možnost za to je vsak trenutek večja), mirovni proces vrnil na prejšnje in predvojne tirnice. Savdska Arabija pa bi morala z navdušenjem pospešiti normalizacijo odnosov z Izraelom in še bolj izolirati Islamsko republiko v regiji. Rezultati regionalne izolacije Islamske republike srednjeročno vodijo v krepitev sil, katerih cilj je strmoglavljenje Islamske republike, in ker je razkorak med narodno vlado v Iranu na vrhuncu, jo lahko opozicija Islamske republike pod pogojem solidarnosti in pravilne uporabe diplomacije, pošlje na smetišče zgodovine. Iran je zadnja država na Bližnjem vzhodu, ki je v orbiti miru z Izraelom.

V [ODMEVIH](#) komentar veleposlanika Milana Jazbeca o diplomatskih pogajanjih med Hamasom in Izraelom, ki so pripeljala do izmenjave talcev in zapornikov.

Foto: Tatjana Splichal

INTERVJU: JERNEJA JEZERNIK

Letošnja prejemnica nagrade mira, Jerneja Jezernik (1970), diplomirana slovenistka in germanistka, živi in dela kot samostojna delavka v kulturi v Ljubljani. Poučevala je slovenščino v slovenskih dopolnilnih šolah v Nemčiji (Baden-Württemberg, Berlin), urejala kulturno prilogo koroškega tednika Nedelja, vodila Slovensko študijsko knjižnico v Celovcu. Bila je urednica pri celovski založbi Wieser za izdajanje literarnih prvencev v slovenščini "Popki literature" in tedenskih oddaj o literaturi "Literarni razgledi" na celovškem radiu Agora. Že več let preučuje dediščino svetovne popotnice in pisateljice iz Celja Alma M. Karlin. Prevedla je njene Japonske novele in Smrtonosni trn ter o njej napisala prvo celovito monografijo Alma M. Karlin – državljanka sveta.

Z Jernejo Jezernik se je pogovarjala Maja Ferjančič.

1. »Vsak človek, ki nam prekriža pot, je naš učitelj, ki nevede ali vede oblikuje naš značaj, tako da lahko svojo dušo primerjamo s potnim listom, v katerem je vsak, ki je kakorkoli posegel v našo usodo, zapustil svoj vizum ali žig. Naj bo močan ali slaboten, nobeden se popolnoma ne zabriše.« Vas je zagotovo zaznamovalo »srečanje« z Almo Karlin. Napisali ste že 3 monografije o tej svetovni popotnici, pohodnici, pisateljici, filozofinji ... Zakaj ravno Alma?

Tega ne znam povsem racionalno pojasniti. Res je, da sem s svojimi prevodi, pisanjem ter raziskovanjem življenja in literarne zapuščine Alme M. Karlin hotela najprej opraviti s predsodki, ki so jih mnogi gojili do Alme, češ da je bila nemška vohunka, lezbijka, čarovnica, čudakinja in še kaj. Potem me je nekaj let motivirala misel, da Almo postavimo nazaj na literarni zemljevid Srednje Evrope, kar se nam je s skupnimi močmi tudi že lepo posrečilo. V zadnjih dveh letih pospešeno razvijamo turistični in popotniški potencial Alme M. Karlin na podlagi njenih Popotnih dnevnikov s potepanj po Sloveniji, ki že naslednje leto obetajo precej obiska iz tujine. Še vedno me za delo motivirajo tudi doslej še neobjavljeni Almini tipkopisi, etnološka in literarna obdelava njene zapuščine po vseh koncih Evrope. Vedno, kadar želim postaviti piko na konec najine zgodbe, me Alma vedno znova s čim preseneti. Tako kaže, da bova z roko v roki, raziskovalno, literarno in prevajalsko, očitno skupaj hodili še kaj nekaj časa. Če se nama bo pri tem še kdo pridružil, pa še s toliko večjim veseljem. Več pogledov na pogumno, drzno, pokončno, ambiciozno Almo še nikoli ni škodovalo, kvečjemu nas je vse skupaj obogatilo.

Vilma Purič, Dušanka Zabukovec, Jerneja Jezernik, Mirana Likar

2. Kako so bila Almina dela sprejeta v njenem času? V kakšnih nakladah so se tiskala in kaj se je zgodilo z njimi po drugi svetovni vojni?

Alma M. Karlin je bila v svojem času, torej vsaj v prvi polovici 30. let prejšnjega stoletja ena najbolj branih in priljubljenih avtoric potopis na nemško beročem trgu pa tudi širše. Slovenci in Slovenke smo lahko do osamosvojitve Slovenije prebirali le prvi del njenih potopisov, Samotno potovanje, ki je leta 1969 izšlo pri Mladinski knjigi, torej štiri desetletja po nemškem izvirniku. Nemški izvirniki so bili tako priljubljeni, da so jih v 30. letih izdali tudi v tako imenovali ljudski izdaji, ki je bila cenovno ugodnejša, da so ljudje zaradi gospodarske knjige lahko še kupovali njene knjige. Naklade so bile visoke, čeprav jih še nismo čisto natančno prešteli, ker nam niso na voljo vse izdaje potopisov, lahko pa govorimo o skupno vsaj 100.000 prodanih izvodih. Na podlagi številnih ohranjenih recenzij, v Rokopisnem oddelku NUK jih je kar za sedem debelih škatel, pa lahko trdim, da je Alma vse do danes najuspešnejša (nemško-slovenska) pisateljica pri nas, čeprav smo neposredno po drugi svetovni vojni o Almi radi molčali ali pa skoraj v celoti pozabili nanjo.

3. Za Almo pravite, da se ni pustila ujeti, »popredalčkati«. Pa vendar lahko rečemo, da so jo vodile tri vrednote: svoboda, znanje in ustvarjanje. Če Almo spoznavamo in razumemo preko vaših knjig ali tudi vas prepoznavamo prek Alme in skupaj z Almo? So njene vrednote tudi vaše vrednote?

Gotovo, to je znano že dolgo, je v vsaki biografiji odkriti tudi marsikaj o avtorju samem. Pri nemški biografiji Mit Bubikopf und Schreibmaschine um die Welt (S pričesko na fanta in pisalnim strojem okrog sveta, založba Drava, Celovec, 2020) sem seveda kot avtorica izbrala tista dele iz Alminega življenja in dela, ki so mene najbolj nagovorila, izbrala citate, ki so bili najbližje mojemu srcu in načinu razmišljanja, hkrati pa sem se seveda trudila tudi za objektivnost in relevantnost napisanega. Dodala sem mu še kanček lastnosti kriminalnega romana, vsaj tako pravijo nekateri recenzenti, tako da se knjiga menda bere zelo napeto. Najbolj zanimivo pa je moje opažanje, da me Alma ne spodbuja zgolj k biografskemu pisanju o njej, temveč mi ves čas ponuja tudi bogato gradivo za kako čisto literarno delo, za katerega upam, da ga bom lahko v kratkem tudi uresničila. Almine vrednote, kot so svoboda in znanje, radovednost in vztrajnost, sem prepoznala tudi kot svoje, vendar ugotavljam, da nikoli statične, temveč da se je treba zanje, še posebej za svobodo, tudi ves čas boriti in biti aktiven v odnosu do življenja in ustvarjanja.

4. Alma je bila popotnica in pohodnica. Bila je pogumna ženska, ki si je pred stoletjem drznila sama prepotovati svet. Tega si še danes marsikatera ženska ne drzne. Bila je samorastnica, ki je živela življenje polno odrekanja in družbene spregledanosti. Na ta moment žensk je tudi letos opozorila Mira. Kako ocenjujete položaj žensk danes?

Tako kot je demokracija aktiven pojem in skozi razvoj spreminja svojo definicijo, je tudi z enakopravnostjo žensk in ustvarjalk. V svojem govoru ob podelitvi nagrade mira sem na primer opozorila na to, da npr. še vedno uporabljamo izraz ženska literatura, čeprav bi pravzaprav smeli govoriti le o dobro ali slabi literaturi. Besede se te dotaknejo ali pa te pustijo hladnega. Te naredijo aktivnega sooblikovalca družbe ali pa te pustijo pasivno opazovati svet. Prebudijo kritičnega duha ali pa ga uspavajo. To so, po moje, edine upravičene razlike v literaturi. Seveda pa je treba najprej poskrbeti za enakopravno obravnavo avtorjev in avtoric, ki ne bo samo na papirju, temveč uzaveščeni del vseh nas in vseh deležnikov v kulturi, ter za dostojne okoliščine, v katerih lahko avtorice in avtorji ustvarjamo.

Jerneja Jezernik, Huiqin Wang in Luna J. Šribar; foto: FB Aleš Učakar

5. Vajine poti z Almo pa se še niso ločile. Sedaj je v pripravi nemški vodnik po poteh Alme M. Karlin po Sloveniji.

Ko sem prevajala knjigo Peš po domačih krajih Alme M. Karlin, se mi je zdelo povsem logično, da Almine poti po Sloveniji prehodim tudi sama oziroma skupaj z mamo, ki ji je Alma močno zlezla pod kožo. Tako sem za nemško govoreče turiste že pripravila prvi del nemškega vodnika po Alminih sledeh po Sloveniji, ki bo v kratkem izšel pri celovški založbi Drava, naslednje leto pa izide še drugi del. V načrtu je tudi slovenski vodnik, ki pa bo še bolj obširen, detajlen, in bo vabil na Almine poti ali individualno ali v skupini. Za naslednje leto pripravljam tudi nekaj zanimivih izletov po Alminih sledeh, pri čemer bo v ospredju trajnostno pohodništvo, povezava pohodništva z literaturo, odkrivanje manj znanih biserov Slovenije, ki jih je nekoč s svojimi pohodi zaznamovala tudi Alma M. Karlin. Kot kaže, nam z njo še lep čas ne bo dolgčas.

Boris A. Novak

ŽALOSTINKE O IZBRISANIH, PREBRANE NA
OTVORITVI SPOMENIKA IZBRISANIM 24. 10. 2023

OBREDI SLOVESA (2005)

IZBRISANI

Najhuje se je posloviti in ostati.
V istem mestu. Na isti cesti. V isti
hiši. Obstati pred zaklenjenimi vrati
z zamenjano ključavnico, nečisti,

nevidni sosed. Človek brez pravice
do sebe. Tujec sredi hrupne množice.
Vsi vedo, kako. On ne. Ne pozna resnice
in ne zna prestopiti čarne krožnice.

Čeprav doma, vsi pravijo, da je na tujem.
Izgnan globoko vase, kjer potuje.
Notranja emigracija je strašna veda.

Morda bo treba stran. Morda bo treba
dokončno izpod sence tega žleba.
Morda ta meja ni tako visoka.

Morda na drugi strani čaka roka.
Tam bo vse to nekoč na glas povedal.

Njegov je molk, njegova je beseda.

STRAH PRED VRNITVIJO

Edina stvar, ki mi še brani iti stran,
je strah. Strah pred vrnitvijo. Bojazen,
da bo pogled nazaj še bolj porazen,
kot je pogled naprej. Da bo še bolj razdejan

ta svet. Da bo ta zrak še bolj postan.
Da bom po starih, ljubih cestah blodil blazen,
raztrgan med ljubeznima, hiteč narazen,
izbrisan z vseh seznamov živih, na smrt neznan.

Da se bom zjokal zaradi zgubljene vere
v mali, topli, varni kot spomina,
kjer znanci dihajo skoz kožo. Da bo mere

mojih besed jemala mrzla domovina.
Da bom spoznal, kako je moj edini dom selitev.
Kako je od slovesa težja le vrnitev.

VRATA NEPOVRATA(epos)

Tretja knjiga: BIVALIŠČA DUŠ (2017)

Tretji zvezek BREZ-DNO

Sedemindvajseti spev: SEDMA KLET – IZBRIS IN DIGITALNI ZAPIS

7. Post scriptum mrtvemu soborcu

vilanela za
Aleksandra Todorovića,
ustanovitelja Društva izbrisanih prebivalcev Slovenije

Aco, Slovenija je tudi tvoja domovina.
Zate ledena. Naj bo tvoj ta spev, boleč in čist,
čeprav prepozno, že v smrti, pod prstjo spomina.

Izbrisali so te kot kriminalca, potepina,
preluknjali osebno in vozniško, potni list.
Aco, Slovenija je tudi tvoja domovina.

Leninska čepica in bradica, vmes pa toplina,
ki zre skoz lennonsko okrogle leče. Zmagal si,
čeprav prepozno, že v smrti, pod prstjo spomina.

Na dnu sramu, ko je izbrisprekrivala tišina,
si krhek vstal in zdržal podel, skrit, strupen pritisk.
Ker Slovenija je tudi tvoja domovina.

Pripravili so te do prostovoljnega pogina,
od koder se jim – podlim pravičnikom – režiš v fris,
čeprav prepozno, že v smrti, pod prstjo spomina.

Pravica do imena je krvava dediščina,
ki jo zapuščaš hčeri, kot temačen obelisk ...
Aco, Slovenija je tudi tvoja domovina,
čeprav prepozno, že v smrti, pod prstjo spomina ...

Črna gora: Obtožbe proti Bobanu Batrićeviću je treba umakniti

3. november 2023

Mednarodni PEN je sporočil, da bi morale črnogorske oblasti umakniti vse obtožbe proti akademiku, pisatelju in podpredsedniku črnogorskega centra PEN Bobanu Batrićeviću. Batrićeviću grozi do 60 dni zapora zaradi članka o srbski pravoslavni cerkvi v Črni gori. Njegovo zaslišanje je bilo določeno za 22. januar 2024.

Boban Batrićević je 11. avgusta 2023 na neodvisnem črnogorskem portalu Antena M objavil članek, v katerem je podrobno opisal primere sovražnih pripovedi, ki jih širijo duhovniki Srbske pravoslavne cerkve v Črni gori, med drugim poveličevanje vojnih zločincev. Odvetnik, povezan s cerkvijo, ki ima v Črni gori veliko privržencev, je proti Batrićeviću vložil kazensko ovadbo in ga obtožil spodbujanja verskega sovraštva. Vrhovno državno tožilstvo Črne gore je nato proti Batrićeviću sprožilo postopek o prekršku in ga obtožilo kršitve 19. člena črnogorskega nacionalnega zakona o javnem redu in miru, ki prepoveduje narodnostne, rasne ali verske žalitve in za katerega je zagrožena globa od 250 do 1500 EUR ali zaporna kazen do 60 dni.

"Mednarodni PEN podpira člana PEN-a Bobana Batrićevića in poziva k umiku vseh obtožb proti njemu. Njegovih besed nikakor ni mogoče razlagati kot verske žalitve. Batrićević je pozval k prenehanju sovražnega govora, za katerega je obtožen, da ga je širil. Batrićević je očitno tarča le zato, ker je mirno izražal svoja stališča. Primer proti njemu je treba takoj umakniti," je dejala Ma Thida, predsednica Mednarodnega odbora pisateljev v zaporu.

Izjava Bobana Batrićevića in sodni pregon proti njemu sta se zgodila v času spornega popisa prebivalstva, ki je bil sprva načrtovan za 1. november, zdaj pa prestavljen na december in ki so mu opozicijske stranke zagrozile z bojkotom zaradi bojazni, da bodo proruske sile, vključno s Srbsko pravoslavno cerkvijo, širile propagando in povečale število ljudi, ki se štejejo za Srbe. V bran Batrićeviću se je izreklo več organizacij, med njimi tudi Črnogorski center PEN, ki je poudaril svojo polno podporo podpredsedniku in pozval oblasti, naj v celoti spoštujejo pravico do svobode izražanja. Združenje odvetnikov Črne gore mu je ponudilo brezplačno pravno pomoč in poudarilo, da njegov pregon ogroža pravico do svobode mišljenja in izražanja v državi.

VEČ

GOVOR ČLANICE PEN-A MILJANE CUNTA NA FRANKFURTSKEM SEJMU 2023

Spoštovane visoke gostje, spoštovani visoki gosti,
drage kolegice in kolegi,
ljubiteljice in ljubitelji literature in poezije.

Pesem se rodi v samoti. Človek lahko prehodi dolge poti, veliko doživi, ljubi in zapušča – a pred vsako pesmijo bo sam. Hilde Domin je o tem občutju zapisala: »Ptice molčijo, / slišiš samo lasten korak / in tiste, ki jih noga / še ni naredila, vendar jih bo.« Kdor je kdaj izkusil ustvarjalno osamo, ve, kako točni so ti preprosti verzi. Nepopisan list je kraj tesnobe in pričakovanja. Razdalje, ki se razpirajo navznoter, so večje od vseh, ki jih je človek kdaj prehodil. Nenadoma ni več pomembno, kdo je, ampak kdo še lahko postane. Če želi priti do odgovora, mora stopiti v prazno.

»Ni prav veliko stvari, ki jih počnemo čisto sami,« pravi Kathleen Raine, »rojstvo, molitev, smrt; in umetnost. Le malo ljudi ima rado samoto, mnogi je ne zdržijo. Pesniki morajo imeti veliko moč, da zdržijo aktivno in neizprosno samoto. Samoto, četudi sredi sveta.«

Vzgib, ki človeka sili v samoto pesmi, je bil skozi zgodovino različno poimenovan: blaznost, manija, zaradi katere je treba pesnike izgnati iz idealne države, moram, ich muss, ki se prebudi v najtišji uri noči in ne pusti spati, veselje do igre, do ludističnega preobračanja pomenov, in celo alternativa samomoru, ki preusmeri rušilne misli v gradnjo novih svetov. Različna literarno-zgodovinska obdobja so izumljala svoje definicije pesništva. V hišo poezije so vstopali skozi vrata literarne teorije, jezikoslovja, filozofije, psihologije, psihoanalize, teologije, ekologije ... Svoje so dodali pesnice in pesniki, ki so lastno početje opisovali z zanosom, kot takrat, ko govorimo o najgloblji želji. O želji, ki je stara toliko kot človeštvo samo.

A z definicijami poezije smo na trhlih tleh. Ko razstavimo pojočo skrinjico, da bi izvedeli, kako deluje, nam v rokah ostanejo posamezni deli, žalostno nepovezani in neuporabni.

Poezija se dogaja drugje, vselej drugje. Octavio Paz, ki ni verjel, da je poezija zgolj veščina zlaganja besed, jo je poimenoval la otra voz, drugi glas. »Njen glas je drug,« pravi Paz, »ker je glas strasti in vizij. Je onkrajzemski in tuzemski, glas davno minulih dni in tega dne, starodavnost brez datumov. Heretičen in pravoveren, nedolžen in sprevržen, bister in kalen, zračen in podzemen, puščavniški in kavarniški, na dosegu roke in vselej onkraj.«

Ker je nekaj drugega, nas poezija vznemirja. Izziva naše predstave o prostoru in času, povezuje nasprotja, ljubi paradoks; motivi iz vsakdanjika postanejo nevsakdanji, živi sedajo za mizo z umrlimi. Ni poklica ne izobrazbe, ki bi nas predestinirali za pesnika, le drugi glas, ki terja drug jezik.

Drugi glas je glas ustvarjalnosti. O notranjem življenju govori na način, ki je pričevanjski in stvariteljski – pripoveduje nam o tem, kar je, in o vsem, kar bi lahko bilo. »Nikoli nisem to, / kar mislijo, da sem, / in nikoli nisem tam, / kjer me vidijo oči,« je zapisal slovenski pesnik Edvard Kocbek. In prav v ta nikoli vstopa poezija z vsem zanosom in s strastjo, z jezikom, ki vsakič znova razširi svoje meje in s tem tudi meje našega sveta.

To, kar tisočletja občudujemo pri poeziji, je človeški um v vsej svoji iznajdljivosti, neizčrpnosti, kompleksnosti in lepoti.

Čas, v katerem živimo, pa ni naklonjen kompleksnosti in lepoti. Privlači ga ponavljanje, posnemanje, poenotenje, poenostavljanje. Vprašanje, ki obvisi v zraku po vsakem slavljenju pesniške umetnosti, ostaja tako tudi danes nespremenjeno: »Čemu pesniki v tem revnem času?«

Ko je pesem napisana in objavljena, gre v svet. Vstopi v tako imenovani literarni sistem, kjer je ena izmed mnogih, podrejena zakonom trga, pesniškemu kanonu, okusu, o katerem radi razpravljamo. Lahko ima srečo in morda se celo proslavi na največjem knjižnem sejmu na svetu, kjer preči jezike in kulture – in to je gotovo nekaj izjemnega in nepozabnega. Lahko te sreče nima in mora preživeti drugače. Kakršne koli že so okoliščine njenega obstoja v literarnem sistemu, pa je za njeno preživetje edino zares nujno, da najde svojo bralko, svojega bralca. Številke tu niso pomembne, pomembno pa je, da je pesem prebrana iz najgloblje samote, iz iste samote, iz katere je tudi sama zrasla.

Branje poezije je velik izziv današnjemu času, ki izgublja ravnotežje med čutenjem in mišljenjem in ki ga neukrotljivost notranjega življenja nervira. Da zaslišimo drugi glas, ki gre skozi pesem kot podtalnica, je namreč potreben poleg znanja in razgledanosti še neki drug pogled, ki ga je v navezavi na umetnost Andreja Tarkovskega nek kritik opisal takole: Gledati tako »kot gledamo zvezde ali morje, kot gleda nekdo, ki opazuje pokrajino.

Tu ni matematične logike, kajti ta ne more razložiti, kaj je človek ali kaj je smisel njegovega življenja.« Ko poezijo beremo z razumom in s srcem, poznavalsko, a tudi tako, kot gledamo zvezde, je ne bomo nikoli do konca prebrali. Ker je nastala iz nuje, iz plemenite manije, iz najgloblje samote, ne bo umrla. To, kar je zajela v jezik, je namreč neskončno večje od nje same.

Čemu torej poezija v ubožnem času? Da gradi skupnost. Ne homogeno skupnost posameznikov s sorodnimi stališči in pogledi, pač pa podtalno, nadvse raznoliko družino bralcev, ki so si blizu v tem, da slišijo drugi glas in zdržijo breme lastne samote.

Od koder prihajam v pesniško snovanje vstopamo s spoštovanjem in s slutnjo, da srečanje jezika in pesniške vizije lahko pričara nekaj mogočnega in resničnega. Vemo, da so trenutki v življenju posameznika in naroda, ko je poezija edini možen odgovor. Da to ni le mit, pričajo verzi iz antologije Moj sosed na oblaku, ki je nastala prav za naše gostovanje na Frankfurtskem knjižnem sejmu, in premnogi drugi, ki jih boste, upam, v prevodu še doživeli. Morda ima zato poezija v Sloveniji tako bogato tradicijo, ki dopolnjuje siceršnjo razkošno literarno dejavnost. Morda zato na glavnem trgu našega glavnega mesta ne stoji vojščak ali general, pač pa pesnik, katerega verze o bratstvu med narodi pojejo naši svetovno znani športniki enako ganjeno kot naši politiki. Morda smo zato branje deklaracije, s katero smo izrazili željo po samostojni državi, zaupali pesniku.

Poezija deluje podobno kot upanje. Rodi se iz presežka pomena in energije, da se zoperstavi stusu quo, da nas navdihuje in povezuje, da odgovori na najbolj nujno izmed vprašanj, to je na vprašanje, ki si ga zastavi le vsak sam. Želim vam, da bi v bogastvu knjig, ki jih ponuja ta izjemni knjižni dogodek, našli tako pesem in jo odnesli s seboj domov.

Hvala za vašo pozornost!

Hilde Domin: Najtežje poti, v: Le vrtnica v oporo, 2015, prevod Ana Jasmina Oseban.
Andrej Tarkovski: Ujeti čas, 1997, prevod iz angleščine Igor Koršič.
Friedrich Hölderlin: Kruh in vino, v: Hölderlin, 1978, prevod Niko Grafenauer.

Obeležitev dneva Sredozemlja

28. novembra 2023

v Viteški dvorani Muzeja novejše in sodobne zgodovine v Ljubljani

Ob 17.30 uri ste vabljeni, da se udeležite okrogle mize ob dnevu Sredozemlja z naslovom "Moč glasbe, poezije in književnosti kot medijev medkulturnega dialoga", kjer bo potekal interaktivni razmislek o tem, kakšno vlogo ima in kako umetnost spodbuja medkulturni dialog ter povezovanje med ljudmi in državami Sredozemlja, s posebnim poudarkom na literaturi in poeziji. Okroglo mizo z zanimivimi sogovorniki bo vodila novinarka in ustvarjalka Mimi Podkrižnik.

Gostje okrogle mize: mag. Tina Vodnik, vodja Sektorja za Afriko in Bližnji vzhod, Ministrstvo za zunanje in evropske zadeve dr. Abdelhamid El-Zoheiry, predsednik Evro-sredozemske univerze (EMUNI) Tanja Tuma, predsednica Slovenskega centra PEN Mohamad Abdul Munem, sirijski založnik in književnik palestinskega rodu

Vstop na dogodek je brezplačen, a število mest je omejeno. Vstopnice lahko rezervirate na naslovu: apis@zavodapis.si

Dogodek soorganizirata Zavod APIS s podporo Anna Lindh Fundacije in Ministrstvo za zunanje in evropske zadeve RS. Prostor za dogodek je zagotovil Muzej novejše in sodobne zgodovine Slovenije. Dogodek poteka v okviru Dneva Sredozemlja, pobude Unije za Sredozemlje.

Mohamad Abdul Munem

mag. Tina Vodnik

dr. Abdelhamid El-Zoheiry

Tanja Tuma

39. Slovenski knjižni sejem

LITERATURA NA MEJI

Sobota, 25. november, ob 16. uri
na Pisateljskem odru (dvorana Kocka – A2)

Sodelujejo: Mirt Komel, Stojan Pelko

Moderira: Katja Pahor

Dogodek je omejen na 45 minut

Pogovor bo naslovil vprašanje meje v literaturi in umetnosti nasploh: katere so notranje in zunanje meje literature po modernističnem obratu, kakor sta ga začrtala še zlasti Joyce in Beckett in kaj to pomeni za literaturo v slovenskem jeziku? Literatura se vselej že odvija na neki kočljivi meji – na meji realnosti, na meji jezika – in tudi na meji se ne odvija nič drugega kot to. Pogovor med Mirtom Komel in Stojanom Pelkom, kulturnim ambasadorjem in programskim vodjo GO!EPK2025, ki se bo odvijal na meji med Gorico in Novo Gorico, bo vodila Katja Pahor, direktorica Mesta knjige, največjega literarnega festivala na Primorskem.

39. Slovenski knjižni sejem

ZAKLJUČEK SEJMA: OBLIKE DUHA HOMMAGE BORISU A. NOVAKU OB 70. ROJSTNEM DNEVU

26. november 2023, ob 17. uri
na Glavnem odru

Monumentalna knjiga *Oblike duha* pesnika, pisatelja in prevajalca Borisa A. Novaka z ilustracijami legendarnega Marjana Mančka, ki je izšla leta 2016, je zakladnica pesniških oblik, v kateri je avtor zbral, razložil, analiziral in ponazoril 220 pesniških oblik. Ivana Novak je devet pesmi iz te knjige tenkočutno uglasbila in z glasbenimi sodelavci (Tilen Stepišnik, multiinstrumentalist, Mitja Centrih, bas kitara, Miha Friedrich, bobni, in Tadeja Žele, violončelo) ustvarila izjemen CD uglasbene poezije. Koncert *Oblike duha* bo sklepno dejanje letošnjega 39. slovenskega knjižnega sejma, pa tudi poklon Borisu A. Novaku ob 70. rojstnem dnevu, ki ga bo praznoval 3. decembra.

Organizator:
Mladinska knjiga

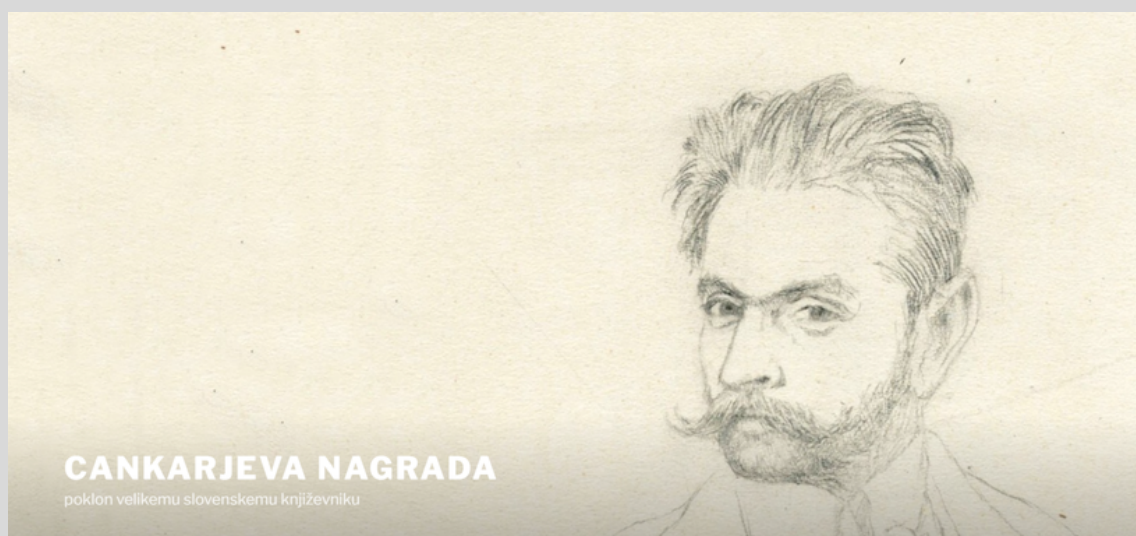
Literarni večer ob že petem razpisu Cankarjeve nagrade

Upravni odbor Cankarjeve nagrade vas vabi na literarni večer, na katerem bodo sodelovali pesnica Kaja Teržan, pisateljica Mirana Likar in še kako vsestranski Vinko Möderndorfer; v pogovoru z Diano Pungeršič bodo pripovedovali o Cankarju in svoji književnosti.

Literarni večer bo v četrtek, 30. novembra ob 19. uri v dvorani DSP in SC PEN na Tomšičevi 12 v Ljubljani.

Vabljeni pa tudi, da predlagate svojega kandidata ali kandidatko za Cankarjevo nagrado. Razpis (javni poziv in prijavni obrazec) bo namreč med drugim objavljen na spletni strani našega društva in na spletni strani Cankarjeve nagrade <https://cankarjeva-nagrada.si/> v četrtek, 30. novembra ob 20.00.

Marko Golja

Dogodki naših članov in članic

Spomin na njih, naš spomin

4. december ob 19:00

Počastitev literarnih ustvarjalcev, ki so nas zapustili

Spomin na njih, naš spomin je počastitev literarnih ustvarjalcev, umrlih v zadnjih petih letih. Z drobcami iz njihovega dela in življenja se bomo spomnili njihove poti, jasne človeške dragocenosti, ki so nam jo za vedno zapustili. Počastitev tradicionalno pripravljamo že več let.

Zvok, beseda, pesem

13. december ob 19:00

Slovenci v Italiji

Prireditev bo utemeljila izsek iz velikega umetniškega potenciala Slovencev v Italiji, njena rdeča nit bo povezala poezijo, glasbo in dramski artizem. Igralca Maja Blagovič in Vladimir Jurc bosta interpretirala verze Marije Kostnapfel, Davida Bandlja in Marija Čuka, generacijsko in slogovno različnih ustvarjalcev, ki so zaznamovali (in jo še) slovensko pesniško ustvarjalnost s svojimi razpoznavnimi vsebinskimi in slogovnimi barvami. Žlahtnost dogodka v Cankarjevem domu bo izstopala tudi z glasbenim prispevkom dveh velikih mednarodno uveljavljenih mojstrov, kot sta Aleksander Ipavec - Ipo (harmonika) in Marko Feri (kitara), glas pa bo prispevala pevka Tjaša Ruzzier. Večer je nastal po zamisli, scenariju in režiji Marija Čuka v sodelovanju s Cankarjevim domom.

Almini večeri

8. november 2023 - 8. maj 2024

Besedi na sledi

V prvi sezoni Alminih večerov v Dvorani Alme Karlin bo dr. Andrej Blatnik k pogovoru povabil Agato Tomažič, Jurico Pavičiča, Sama Ruglja, Evalda Flisarja in Carlosa Pascuala, priredili pa bomo tudi spominski večer za Andreja Moroviča.

Odbor za pisatelje v zaporu WiPC

14. november, 2023

V prepričanju, da pisanje člankov in podpisovanje peticij ni dovolj, se člani WiCP podajamo na teren z namenom, da naše delo predstavimo mlajšim.

15. novembra, ki obeležuje dan pisateljev v zaporu, smo odprli razstavo o praznih stolih na OŠ Jožeta Krajca na Rakeku.

Naša predstavnica v Mednarodnem Odboru pisateljev v zaporu Monika Žagar je za dve skupini sedmošolcev pripravila dve predavanji s pogovorom. Sodelovali sta še učiteljica, knjižničarka in soorganizatorica razstave Lea-Liza Sterle in učiteljica etike Petra Dekleva.

V kratkem uvodu se je Monika Žagar dotaknila poslanstva PEN-a in Odbora za pisatelje v zaporu, simbolike praznih stolov, deklaracije človekovih pravic, potem pa je na kratko predstavila nekaj posameznih primerov pisateljice ali pisatelja v zaporu. Proti koncu ure so skupaj povzeli nekaj splošnih zaključkov in oblikovati smernice bodočih aktivnosti.

Vzdolž leve in desne stene so postavili stole s posterji, na katerih je portret pisateljice ali pisatelja v zaporu s kratko biografijo v slovenščini in angleščini. Porteti so delo umetnice Maxine Young.

Izbrali so portrete naslednjih pisateljic_ev:

Jose Ruben Zamora Marroquin (Guatemala), Aleš Bjeljanski (Belorusija), Julijan Assange (GB), Volodimir Vakulenko (Ukrajina), Innocent Bahati (Ruanda), Maria Cristina Garrido Rodriguez (Kuba), Selahattin Demirtas (Turčija), Roman Protaševic (Belorusija), Maung Thar Cho (Mianmar/Burma), Alaa Abd El-Fattah (Egipt), Rahile Dawut (Kitajska).

Naslednjo pomlad in v zgodnjem poletju se bo razstava nadaljevala po različnih šolah po Sloveniji.

VEČ

D a n o d p r t i h v r a t | **Rotary klub Ljubljana Nike**
Vabljene, vabljeni na pogovor z Vlasto Nussdorfer
torek, 28. november
ob 18. uri
v prostorih PEN-a na Tomšičevi 12

Slovenski center PEN

Ženski odbor
Slovenskega centra PEN
www.mira.si

DAN ODPRTIH VRAT in
POGOVOR Z VLASTO NUSSDORFER

Vlasta Nussdorfer, pravnica, pisateljica

Rotary klub Ljubljana NIKE vas vabi na
pogovor z **VLASTO NUSSDORFER** in
DAN ODPRTIH VRAT, ki bo
v torek, **28. novembra, ob 18. uri**,
v **Dvorani Centra PEN**, Tomšičeva 12 v
Ljubljani.

Pogovor z **VLASTO NUSSDORFER**,
izjemno žensko, bo vodila Janja Bogataj,
predsednica Rotary kluba Ljubljana NIKE
2023/2024.

Aleš Berger, Metka Zupančič

Pisave
20.11.2023

Metka Zupančič, literarna zgodovinarica in prevajalka, ki je skoraj tri desetletja živel v ZDA in Kanadi, se predstavlja z romanesknim prvencem *Tisto neustavljivo*. Leta 1998 ga je napisala v francoščini, zdaj pa roman prihaja med bralce v slovenskem prevodu Žive Čebulj. Avtorici je uspelo z literarno svežino veliko povedati o človekovi ranljivosti in dragocenosti pristne medčloveške bližine.

LIDIJA GOLC: SKORJE

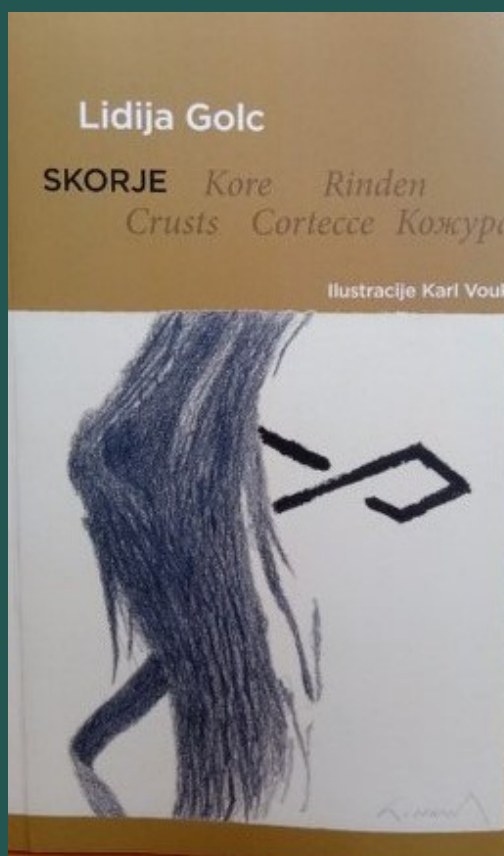
»Pesmi Lidije Golc v novi zbirki *Skorje* imajo dve osišči: življenjska spoznanja ter odzive na občudovano umetnost. Resda zdaj objavlja ažurno, vendar je bila Golčeva kot profesorica in družinski človek obenem potrpežljiva ustvarjalka. Dolgo čakanje (na pesem) povezuje v neki starejši pesmi (z naslovom *Korenine počivajo, dihajo in brstijo* iz zbirke *Vsakomur iz svoje lepene*) z zaupanjem.

'Zaupati pomeni tudi doooooolgo čakati. / Čakalna doba se pogosto zdi neskončna / in kot da tisto nikoli ne pride. / Čakaš in čakaš in delaš druge stvari, / potem pa se enkrat nenadoma kar zgodi, / kar si čakal že sto let in si že nehal čakati. / Rojevanje ima korenine, korenine počivajo, / dihajo in brstijo, nič čudnega, da enkrat / vendarle čudovito, bogato rodijo.'

V pesmih, ki gradijo pesniško snov iz pesničinega intimnega in javnega vsakdana, komunicira s 'tu in zdaj' ter današnjo in preteklo književnostjo, z gledališčem, likovno umetnostjo, glasbo in s filmom.«

Petra Koršič, iz spremne besede

VEČ

Pia Prezelj prejme za roman Težka voda nagrado za najboljši prvenec 39. Slovenskega knjižnega sejma

Žirija s predsednico Suzano Tratnik je o romanu Težka voda pisateljice Pie Prezelj napisala, da delo odlikuje svež slog in prepričljiv svet protagonistke. "Nagrada bo knjigi omogočala še daljše in še lepše življenje," se je odzvala nagrajenka.

PIA, ČESTITAMO!

VEČ

Pia Prezelj (1995), ki se ob avtorskih besedilih, objavljenih v publikacijah, kot so Literatura, Objektiv (Dnevnik) in Outsider, podpisuje tudi pod prevod kratkoprozne zbirke Priročnik za čistilke Lucie Berlin (Cankarjeva založba, 2018), služi kot novinarka kulturne redakcije časopisa Delo. Za svoje novinarsko delo je kot debitantka leta prejela nagrado pes čuvaj/watchdog 2022, ki jo podarja Društvo novinarjev Slovenije, v aprilu pa je pri založbi Goga izšel nagrajeni prvenec Težka voda.

Foto: Jože Suhadolnik / Delo

ONA VE Razprava o enakosti spolov

Tanja Tuma je bila sogovornica na omizju o enakosti spolov, ki ga je pripravilo združenje Ona ve skupaj z govorniki Marcom Angelom – podpredsednikom Evropskega parlamenta, Marto Kos, predsednico združenja Ona ve, Heleno Dalli, komisarko EU za enake možnosti, Sonjo Lokar, predstavnico Ženskega in Evropskega lobija (EWL) in Roman Kuhar, redni profesor sociologije na Filozofski fakulteti v Ljubljani.

O vključenosti književnic v slovensko izobraževanje, literarni kanon in družbo je Tanja Tuma spregovorila z novinarko Tito Mayer v oddaji [Na pravi strani](#).

Tednik PEN, glasilo Slovenskega centra PEN, št. 15/2023

Izdal: Slovenski center PEN, Tomšičeva 12, 1000 Ljubljana
Zanj: Predsednica Tanja Tuma

Uredništvo

Odgovorna urednica: Tanja Tuma

Glavna urednica: Maja Ferjančič

Oblikovanje: Maja Ferjančič

Lektura: Maja Blažič

Leto izdaje: november 2023

Kraj: Ljubljana

ISSN 2784-7586

Tednik je vpisan v razvid medijev
pod zaporedno številko 2525.

Publikacija Tednik PEN je brezplačna.

POVEZAVA

<https://www.penslovenia-zdruzenje.si/tednik>

Naslovna fotografija: Drew Dizzy Graham

Mnenja in stališča avtorjev ne odražajo mnenj in stališč uredništva ter za njih ne odgovarjamo.